

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

**SVETO VAZMENO
TRODNEVLJE I
USKRS**

13 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANDŽELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 13(443)
Vazmeno trodnevље,
9.-12. travnja 2020.

Kontakt:
vlač. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

TRAVANJ

Čet.	9.	Četvrtak večere Gospodnje. Veliki četvrtak, Marija Kleofina; Demetrije
Pet.	10.	Petak muke Gospodnje. Veliki petak, Ezekijel; Apolonije; Sunčica
Sub.	11.	Velika subota Vazmeno bdjenje, Stanislav; Stana; Radmila
Ned.	12.	USKRS Julije; Viktor; Saba; Davorka; Bazilije
Pon.		Uskrsni ponedjeljak Martin I. papa; Ida; Justin
Uto.		Valerijan; liburcije; Maksim, Zdravko
Sri.		Krescencije; Bosiljka; Rastislav
Čet.		Josip Benedikf L; Bemardica
Pet.		Rudolf, Robert; šimun; Anicet
Sub.		Euzebije; Anastazije

UVODNIK	
<i>Vazmeno trodnevље</i>	3
KATEHEZA	
<i>Isus Krist: Realan izvještaj o muci</i>	4
SLUŽBA RIJEČI -	
VELIKI ČETVRTAK	
ČITANJA	
<i>Do kraja ih je ljubio</i>	14
HOMILIJA	
<i>Dan nježnih osjećaja</i>	16
VELIKI PETAK	
ČITANJA	
<i>Muka Gospodina našega Isusa Krista</i>	18
HOMILIJA	
<i>Pred otajstvom križa</i>	24
VAZMENO BDIJENJE	
ČITANJA	
<i>Uskrsnu i ide pred vama u Galileju.</i>	26
USKRS	
ČITANJA	
<i>Ja sam uskrsnuće i život</i>	28
HOMILIJA	
<i>Tajna uskrsnuća</i>	30
PRIČA	
<i>Naši pokojni</i>	32
ČESTITKA	
	33
	34

Vazmeno trodnevlje

Kristov križ dominira čitavim cijelim Velikim tjednom, od Nedjelje muke Gospodnje (Cvjetnice) do nedjelje Uskrsnuća. Muka i uskrsnuće dvije su strane jedinstvenog otajstva smrti i života, jedinstvenog Kristovog pashalnog otajstva.

Ove godine, epidemija covida19 prisiljava nas da ove svete dane živimo drukčije, a zbog nužnosti primjene strožih higijenskih i sanitarnih uvjeta, proslavu Velikog tjedna i Vazmenog trodnevlja svodimo na obiteljsku liturgiju.

Izostanak javnih liturgijskih slavlja prilika je slijediti Krista i sudjelovati u crkvenom zajedništvu na drukčiji način. U svome domu možemo slijediti Krista od njegovog mesijanskog ulaska u Jeruzalem do dana njegovog uskrsnuća. Na taj način uči ćemo u duhovno zajedništvo sa svima koji će ga slijediti bez okupljanja u našim crkvama.

Preporuke i prijedloge za liturgijska slavlja možemo potražiti na web stranicama naših župa i biskupija. Naše televizijske kuće prenosit će liturgijska slavlja, tako da na taj način možemo sudjelovati u obredima. Liturgijske tekstove i čitanja, osim na web stranicama, , kao i obično, imamo u „Mihaelu“ tako da se unaprijed možemo pripremiti.

U svojoj kući možemo pripremiti kutak koji će tijekom ovih velikih i svetih dana biti mjesto molitve. U njemu može biti križ ili raspelo, slika muke Isusove, biblija, svijeća, možemo izabrati prigodne pjesme za Vazmeno trodnevlje... Na dan Usksa, možemo ga uresiti cvijećem. Bitno je pronaći vrijeme da s obitelji, u trenutnim posebnim okolnostima, proslavimo Uskrs na kršćanski način.

U tim trenutcima utišajmo mobitele i telefone, odjavimo se s društvenih mreža da to kratko vrijeme posvetimo samo Bogu i obitelji.

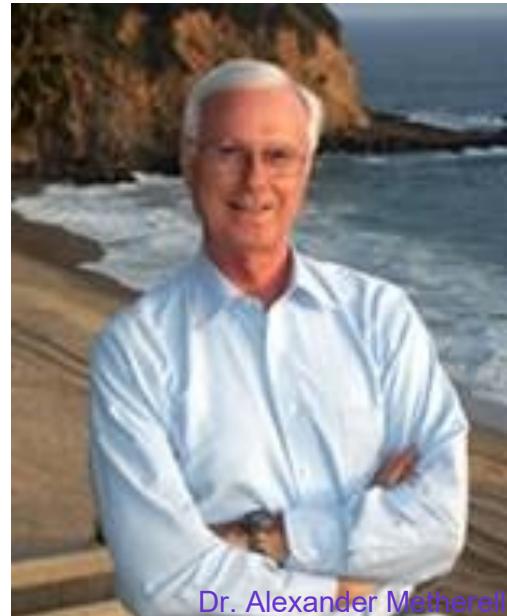
Jako bitno je slušati preporuke onih koji skrbe za sve nas da im svojim kršćanskim ponašanjem što više pomognemo jer „*što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!*“ (Mt 25,40).

Molimo jedni za druge i čuvajmo jedni druge.

Isus Krist: Realan izvještaj o muci

Je li Isusova smrt obična predstava, a njegovo uskrsnuće prijevara? Mnogo puta tijekom povijesti Kristovo uskrsnuće pokušalo se osporiti. Jedni tvrde da je pobegao u Indiju, drugi tvrde da je pobegao u Egipat. Treći da se samo onesvijestio od iscrpljenosti na križu ili da je dobio sredstvo od kojeg je samo izgledao kao da je umro pa je kasnije oživio od svježeg i vlažnog zraka u grobu. Navode se različite "urote". Ili da je Poncije Pilat primio mito kako bi omogućio da Isusa skinu s križa prije nego je izdahnuo... Teorija o nesvjestici i dalje cvate u obliku urbanog mita. Pojavljuje se kad god o uskrsnuću razgovaram s onima koji su u potrazi za duhovnim.

Što nam doista govore dokazi? Što se doista dogodilo kod raspeća? Što je kod Isusa bio uzrok smrti? Postoji li uopće mogućnost da je preživio sve te muke? Nadao sam se da će medicinski dokazi pomoći upravo pri rješavanju takvih pitanja. Pokucao sam na vrata istaknutog liječnika koji je opširno i intenzivno proučavao povjesne, arheološke i medicinske podatke povezane sa smrću Isusa Nazarećanina – iako se čini da, s obzirom na činjenicu da je tijelo zagonetno nestalo, nije provedena obdukcija.

Dr. Alexander Metherell

Metherella sam potražio jer sam čuo da raspolaže medicinskim i znanstvenim znanjem te iskustvom potrebnim da objasni raspeće. - o toj temi može razgovarati precizno i objektivno, bez emocija. Dr. Alexander Metherell - diplomirao je medicinu (na sveučilištu Miami, na Floridi) - doktorirao strojarstvo (na engleskom sveučilištu Bristol), - govori znanstveničkom preciznošću. - dijagnostičar, član Američkog odbora za radiologiju, djeluje i kao savjetnik Nacionalnog instituta za srce, pluća i krv pri Nacionalnom institutu za zdravlje u Bethesda, u saveznoj državi Maryland.

Kao znanstvenik koji je predavao na sveučilištu California, uredio je pet znanstvenih naslova, pisao priloge za publikacije u rasponu od časopisa Aerospace Medicine do Scientific Americana. Njegova genijalna analiza stezanja mišića objavljena je u The Physiologistu i u Biophysics Journalu.

Medicinski dokazi

Strobel: „Možete li mi opisati što se točno dogodilo Isusu?“

Metherell. Sve je počelo nakon posljednje večere, Isus je s učenicima otišao na Maslinsku goru - točnije u Getsemanski vrt. Ondje je, sjetit ćete se, cijelu noć molio. Pritom je predviđao događaje dana koji je bio pred njima. Kako je znao kolika je patnja pred njim, posve je prirodno očekivao i veliki psihološki stres.

Strobel: Samo trenutak ... upravo se tu skeptici slavodobitno smiješe, U evanđeljima stoji da je u toj fazi iz njegove kože umjesto znoja počela izbijati krv. Nije li to ipak plod malko prebujne mašte? Ne dovodi li to u pitanje vjerodostojnost autora evanđelja?

Metherell : Nipošto. Riječ je o stanju koje medicina poznaće pod nazivom hematidroza. Nije osobito često, ali se povezuje s visokim stupnjem psihološkog stresa. Pritom težak oblik tjeskobe uzrokuje oslobađanje kemijskih tvari od kojih pucaju kapilare u znojnim žlijezdama. Zbog toga u žlijezde ulazi malena količina krvi pa znoj na površinu tako izlazi pomiješan s krvlju. Nije riječ o nekoj većoj količini krvi, nego o vrlo, vrlo malenoj količini.

Strobel: Je li to još nekako utjecalo na njegovo tijelo?

Metherell: Zbog toga mu je koža postala užasno osjetljiva, tako da je morala biti vrlo, vrlo bolna kad ju je sutradan bičevao rimski vojnik.

Mučenje pod križem

Strobel: Recite mi, kakvo je bilo to bičevanje?

Metherell: Poznato je da su rimska bičevanja bila užasno okrutna. Obično je bila riječ o trideset devet udaraca bičem, no često ih je bilo i više, ovisno o raspoloženju vojnika s bičem.

Vojnik bi se služio bičem od ispletениh

kožnih remena u koje su bile upletene metalne kuglice. Kad bi bič udario kožu, kuglice bi izazivale modrice, nagnječenja ili kontuzije, koje bi se otvorile nakon dalnjih udaraca. Bič je imao i komadiće oštrih kostiju, koje bi duboko rezale kožu. Leđa bi nakon toga bila toliko razrezana i izranjavana da su se u dubokim porezotinama katkad nazirali i dijelovi kralježnice. Bič bi sustavno zahvaćao sve od ramena do križa, stražnjice i stražnjeg dijela bedara. Užas. Metherell je načas zašutio.

Strobel: Nastavite.

Metherell: Jedan liječnik koji je proučavao rimska premlaćivanja rekao je: 'S nastavkom bičevanja, porezotine bi prodirale i u donje mišiće kostura i tako biste dobivali uzdrhtale pruge raskrvarenog mesa.' Povjesničar iz 3. stoljeća po imenu Euzebije ovako je opisao bičevanje: 'Ogoljeli su se kažnjenikove vene, i sami mišići, tetive, a i utroba žrtve došla je na vidjelo.'

Znamo da bi mnogi umrli od takvog premlaćivanja i prije razapinjanja na križ. U najmanju ruku, žrtva bi proživiljala stravičnu bol i utonula u hipovolemički šok.

Metherell je upotrijebio meni nepoznat medicinski izraz.

Strobel: Što znači hipovolemički šok?

Metherell: *Hypo* znači *ispod, nedovoljno*, dok se *vol* odnosi na *količinu, volumen*, dok se *emic* na engleskome odnosi na krv, pa je tako **hipovolemički šok** stanje u kojem osoba pati od posljedica gubitka velike količine krvi, objasnio mi je liječnik.

To ima četiri posljedice.

Kao prvo, srce ubrzava rad jer pokušava tjerati krv koje nema. Kao drugo, pada krvni tlak, zbog čega dolazi do nesvjestice i kolabiranja. Kao treće, bubrezi ne stvaraju urin, kako bi održali postojeći volumen. I kao četvrto, čovjek postaje užasno žedan jer tijelo žudi za tekućinom koja bi nadoknadila izgubljenu količinu krvi.

Strobel: Vidite li u evanđeljima dokaze za takvo stanje?

Metherell: Da, izvan svake sumnje, odgovorio je. Isus je bio u hipovolemičkom šoku dok je teturao cestom prema Kalvariji i pritom nosio vodoravnu gredu križa. Na kraju je kolabirao, a rimski je vojnik Šimunu naredio da ponese križ umjesto njega.

Kasnije čitamo da je Isus rekao Žedan sam i tada su mu dali gutljaj octa. Zbog strašnih posljedica tog premlaćivanja, uopće nema sumnje da je Isus već bio u teškom do kritičnog stanju, čak i prije no što su mu u dlanove i stopala zarili čavle.

Agonija na križu

Koliko god opis bičevanja bio stravičan, znao sam da slijedi još odbojniji dio. Razlog je činjenica da povjesničari jednoglasno tvrde da je Isus tog dana preživio bičevanje i da su ga potom stavili na križ - i upravo tu dolazimo do pravih pitanja.

Kad danas osuđene zločince vežu za ležaj i ubrizgavaju im otrov, ili za drvenu stolicu i podvrgavaju ih strujnom udaru, sve se odvija u vrlo kontroliranim okolnostima. Do smrti dolazi brzo i posve predvidivo.

Razapinjanje

Razapinjanje na križ potječe najvjerojatnije iz Perzije. U najranijem obliku u Perziji, osuđenik je prikivan za stablo ili okomiti stup, a nogama je stajao na tlu.

Tu „vještinu“ od Perzijanaca naučio je Aleksandar Makedonski i proširio je na Egipat i Kartagu.

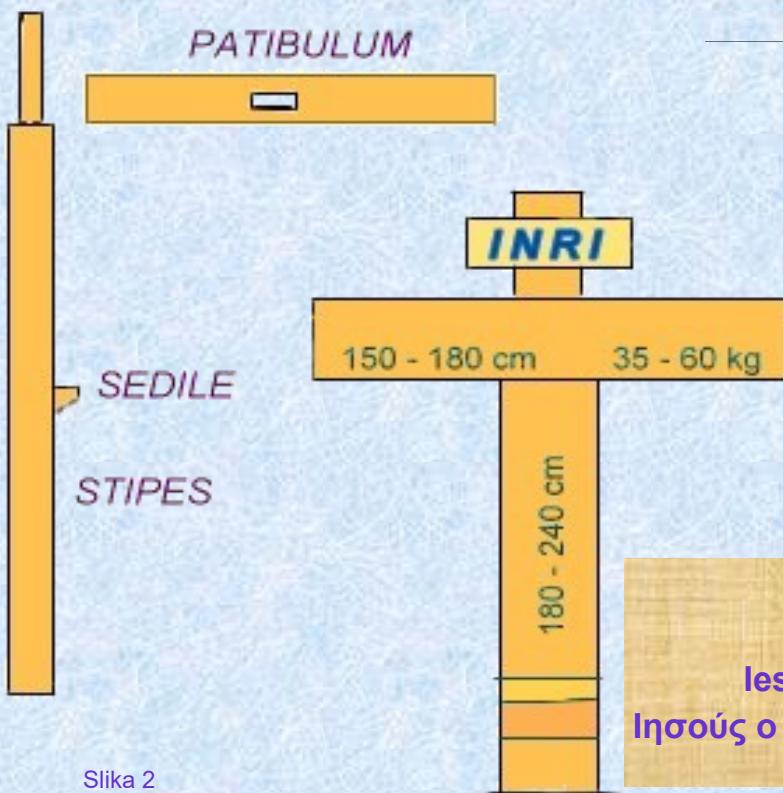
Rimljani su je preuzeli od Kartažana. Iako razapinjanje nije izvorno njihova kazna, Rimljani su ga usavršili u najteži oblik mučenja sa svrhom što bolnije i sporije smrti.

Razapinjanje je bila najsramotnija kazna pridržana robovima, strnacima, pobunjenicima i najgorim zločincima.

Rimski građanin, izuzev vojnih dezertera, nije mogao biti osuđen na smrt na križu.

U Isusovo vrijeme, Rimljani su najčešće koristili tzv. tau (T) križ.

Sastojao se od uspravne grede (stipes) i poprečne grede (patibulum).

Osuđenik, je nosio patibulum na gubilište izvan gradskih zidina. Tamo su već bile pripremljene okomite grede (stipes).

Cijeli križ težio je oko 130 kg. Poprečna greda, patibulum, koju je nosio osuđenik težila je 35 - 60 kg.

Osuđeniku su raširene ruke i vezane za patibulum prebačen preko njegovih ramena. Po pravu, na gubilištu, osuđeniku je davana smjesa octa smirne i žuči kao analgetik. Isus je to kušao ali nije pio.

Osuđenik, obično gol, osim ako nije bilo zabranjeno lokalnim običajima, prikovan je čavlima, ili rjeđe vezan užetom, za patibulum, a potom dignut na stipes.

Na križu, iznad glave, na "titulusu" napisano je ime i krivnja osuđenika.

Rimski vojnici, izvršitelji kazne nisu napuštali gubilište dok nisu bili sigurni u osuđenikovu smrt.

ישוע הנצחת מלך היהודים
Jesus Nazarenus Rex Iudeorum
Ιησούς ο Ναζαραῖος ο βασιλεὺς των Ιουδαίων

Mrvozornik ponovo određuje trenutak u kojem je nastupila smrt. Iz velike blizine svjedoci prate sve, od početka do završetka.

No koliko je smrt bila sigurna i pouzdana kad je riječ o tom surovom, polaganom i poprilično nepreciznom načinu smaknuća koji nazivamo raspećem? Štoviše, većina ljudi točno ne zna kako križ usmrćuje žrtve. A bez stručnog mrvovoznika koji bi službeno potvrdio Isusovu smrt, je li moguće da je smrt izbjegao izmučen i raskrvaren, ali ipak živ?

Sada sam se posvetio upravo tim temama.

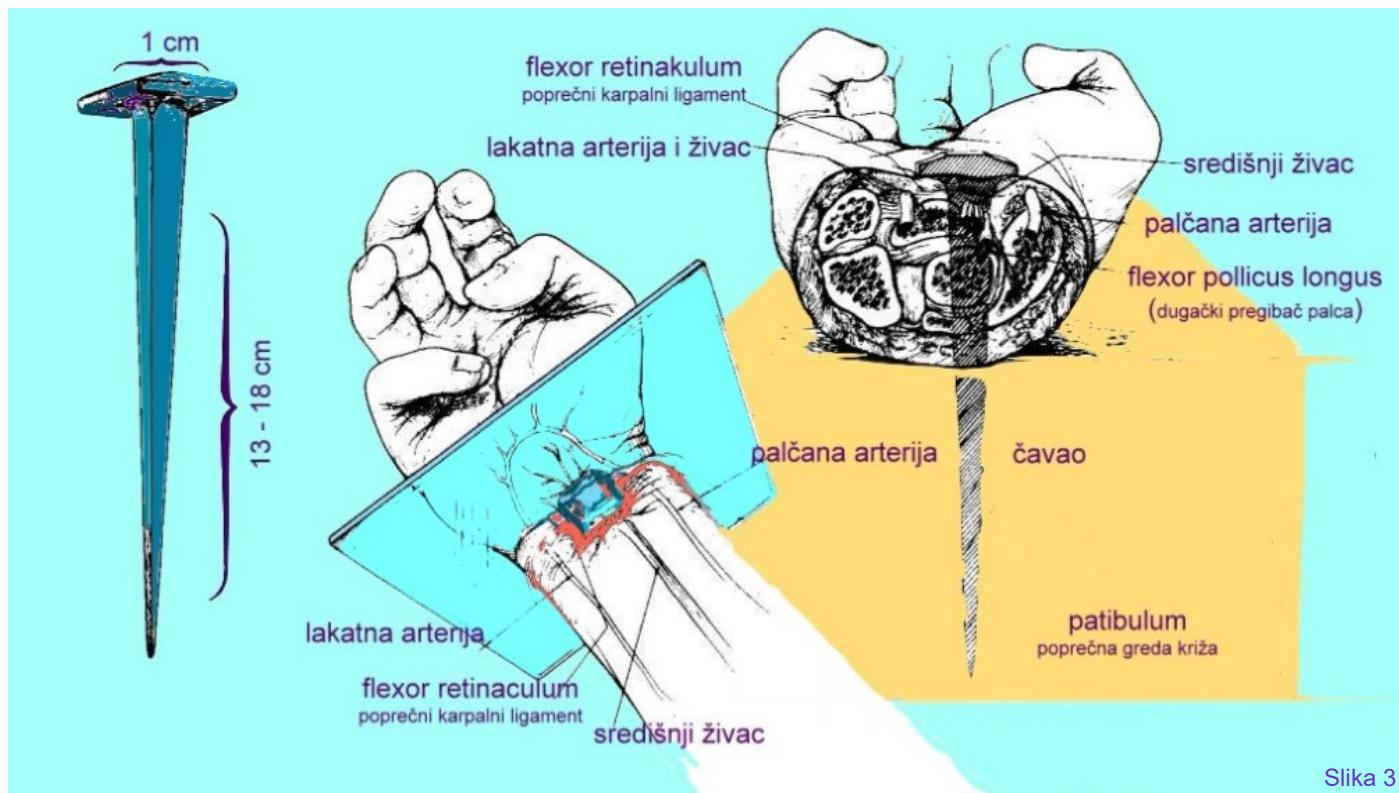
Strobel: „Što se dogodilo kad je došao na mjesto raspeća?“ upitao sam.

Metherell: „Ondje su ga vjerojatno položili, raširili mu ruke i čavlima ih učvrstili za vodoravnu gredu. Ta poprečna greda nazivala se patibulum, i u to je vrijeme bila odvojena od okomite grede, trajno postavljene u zemlju.“

Strobel: To mi je bilo teško zamisliti. Trebam još pojedinosti. „Kako su ih učvrstili i gdje?“

Metherell: „Rimljani su se služili klinovima dugačkima petnaestak centimetara. Njima su probijali ručne zglobove“, rekao je i prstom pokazao mjesto na dva-tri centimetra ispod ljevog dlana.

Strobel: „Samo trenutak“, mislio sam da su mu čavlima probili dlanove. Tako je na svim slikama. Štoviše, riječ je o uobičajenu simbolu koji prikazuje raspeće.“

Slika 3

Metherell: „Klinovi ili šiljci išli su kroz zapešće“. „Bio je to čvrst položaj zahvaljujući kojem dlan ostaje nepomičan. Da su probijali dlanove, zbog težine tijela koža bi pucala i tijelo bi palo s križa. Stoga su šiljke zabijali u zapešće, iako se ono u tadašnjem jeziku smatralo dijelom šake.“

Važno je shvatiti i da je takav klin najčešće prolazio mjestom kojim prolazi kroz središnji živac. Riječ je o najvećem živcu koji vodi do šake, a takav čavao nedvojbeno bi ga prekinuo.“

Strobel: „O kakvoj je боли riječ?“ upitao sam, budući da poznajem tek osnove anatomije i nije mi bilo posve jasno što to znači..

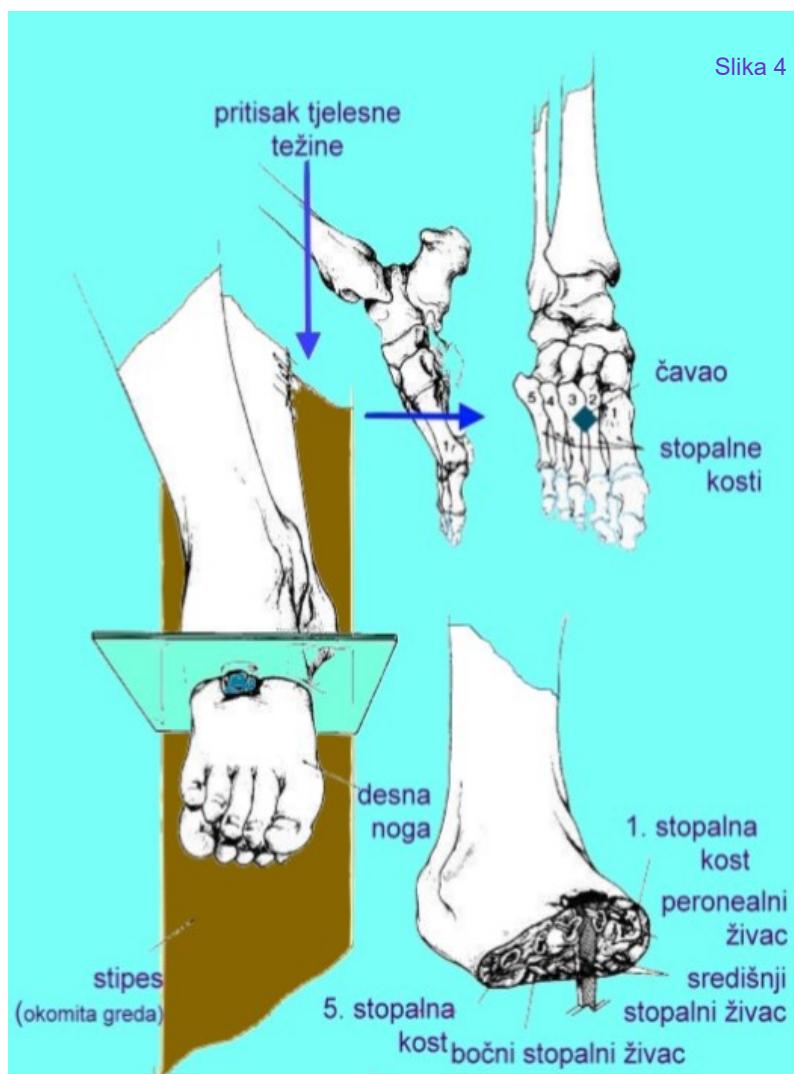
Metherell: „Recimo to ovako“, znate kakvu bol osjetite kad se negdje slučajno udarite u laktanu kost? Tu je zapravo riječ o jednom drugom živcu. Takav je slučajan udarac vrlo bolan.

Sad zamislite da kliještima stišćete i izokrećete taj živac“, rekao je, pritom naglašavajući riječ stišćete i okrećući zamišljena kliješta. „Iskusili biste bol sličnu onome što je osjećao Isus.“ Lecnuo sam se i stao se meškoljiti od nelagode.

„Bol je bila krajne nepodnošljiva“, nastavio je. „Štoviše, doslovce neopisiva riječima. Za nju su morali izmisliti novu riječ: excruciare. U doslovnome smislu korijen tog izraza znači 's križa'. Promislite malo: morali su stvoriti novu riječ jer u jeziku nije bilo izraza kojim bi se opisala intenzivna patnja i bol koju čovjek osjeća kad je razapet na križu.“

Gredu su potom postavili na okomiti držač i tako podignuli Isusa na križ te mu šiljcima probili stopala i tako ga učvrstili za okomiti dio. Pri tom su mu, dakako, stradali živci u stopalima, tako da je bol i u tom slučaju bila sličnog intenziteta.“

Zgnječeni i prekinuti živci već su sami po sebi užasna stvar, no mene je zanimalo kako je na Isusa djelovalo to što je visio s križa.

Strobel: „Kako je to opterećivalo njegovo tijelo?“

Metherell: „Kao prvo, ruke su mu se odmah razvukle, vjerojatno za petnaestak centimetara u duljinu, a oba se ramena iščašila - to je moguće odrediti jednostavnim matematičkim jednadžbama.

Tako je ispunjeno starozavjetno proročanstvo iz 22. psalma, u kojem se raspeć predviđa stotinama godina prije samog događaja i gdje stoji: 'Sve mi se kosti rasuše.' 'Kao voda razlih se, sve mi se kosti rasuše; srce mi posta poput voska, topi se u grudima mojim. Grlo je moje kao crijev suho, i moj se jezik uz nepce slijepi: u prah smrtni bacio si mene. Opkolio me čopor pasa, rulje me ločinačke okružile. Probodoše mi ruke i noge, sve kosti svoje

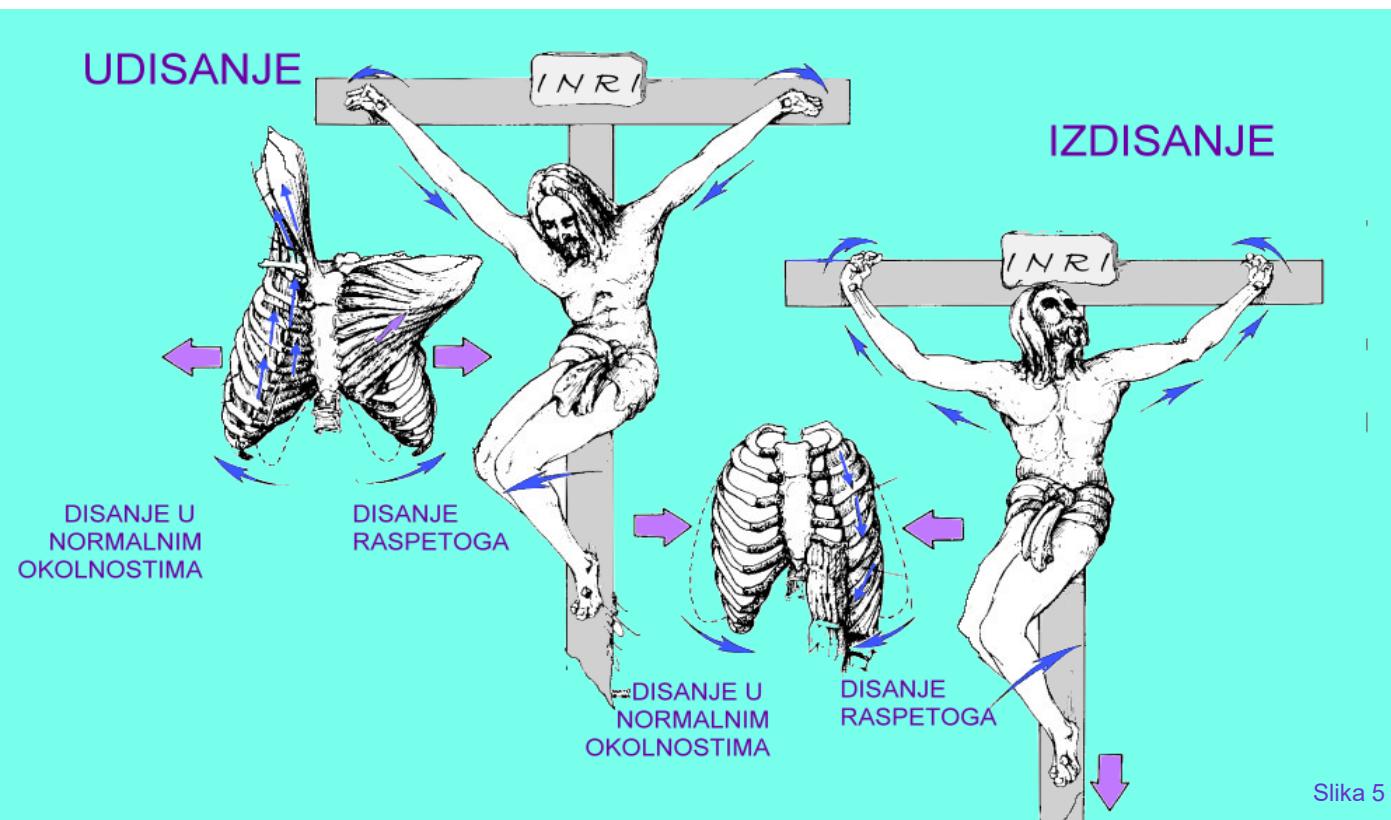
prebrojiti mogu, a oni me gledaju i zure na me. Haljine moje dijele među sobom i kocku bacaju za odjeću moju. Ps 22,15/19

Uzrok smrti

Metherell je vrlo zorno dočarao bol na početku raspeća. No mene je zanimalo što u završnici prekida život žrtve raspeća jer je riječ o pitanju presudnom za odgovor na pitanje je li smrt moguće odglumiti ili izbjegći. Stoga sam se izravno raspitao o uzroku smrti.

Metherell: Kad čovjek visi tako, u okomitu položaju, raspeće je u biti užasno bolno, usporeno umiranje od gušenja.

Razlog leži u tome što pritisak na mišiće i diafragmu prsa dovodi u položaj udaha. U

biti, da bi ispuštilo zrak, čovjek se mora pridignuti nogama, kako bi na trenutak smanjio napetost mišića. Pritom čavao prolazi kroz stopalo i na kraju se zaustavlja uz tarzalne kosti.

Nakon što je ispuštilo zrak, čovjek bi se morao malo opustiti i ponovno udahnuti. Za izdah bi se ponovno morao pridignuti, krvavim leđima derući po grubom drvu križa. To bi tako trajalo sve dok ga ne bi obuzela potpuna iscrpljenost pa se više ne bi mogao pridizati i disati.

Kad uspori disanje, čovjek upada u takozvanu respiratornu acidozu - ugljični dioksid u krvi razlaže se kao ugljikova kiselina, zbog čega se povećava kiselost krvi. To u završnici dovodi do poremećaja ritma srca. Zapravo, uz toliko nepravilan rad srca, Isus bi znao da je došao trenutak smrti te u tom trenutku izgovoriti: Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj, nakon čega je umro od srčanog aresta.

Nikada ranije nisam čuo toliko jasno objašnjenje smrti na križu. Međutim, Metherell još nije završio.

Metherell: Još i prije nego što je umro - a to je također važno - zbog hipovolemičkog šoka srce mu je neprestano ubrzano radilo, što je također dalo prilog zatajenju srca, rezultirajući skupljanjem tekućine u membrani oko srca, što se naziva perikardijalnom efuzijom, kao i oko pluća, a to je takozvana pleuralna efuzija.

Strobel: Zašto je to važno?

Metherell: Zbog toga što se dogodilo kad je do njega došao rimski vojnik koji mu je, poprilično uvjeren da je Isus mrtav, u

područje slabina, s desne strane, zario koplje. Vjerojatno je riječ o desnoj strani. To ne znamo pouzdano, ali po opisu se čini da je po svoj prilici riječ o desnoj strani, između rebara.

Izgleda da je koplje prošlo kroz desno plućno krilo i zarilo se u srce pa je, kad je vojnik izvukao koplje, iz tijela izišlo i nešto tekućine - perikardijalne i pleuralne efuzije. Ta je tekućina prozirna, poput vode, a za njom je istekla velika količina krvi, što u svom evanđelju navodi svjedok Ivan.

Odgovor skepticima

Ivan vjerojatno nije imao pojma zašto vidi i krv i prozirnu tekućinu - laik poput njega to nikako ne bi očekivao. Ipak, Ivanov je opis dosljedan s očekivanjima suvremene medicine. U prvi mah čini se da to pridaje vjerodostojnost Ivanu kao svjedoku. Međutim, činilo se da u svemu postoji i velik nedostatak.

Izvadio sam Bibliju i potražio Evanđelje po Ivanu, 19,34.

Strobel: Samo trenutak, doktore, pobunio sam se. Kad pomno pročitate Ivanove riječi, uvidjet ćete da je video da iz tijela izlaze 'krv i voda'. Riječi je hotimice naveo tim redom. No, prema vašem prikazu, prva bi iz tijela izšla bistra voda. Riječ je o važnom razmimoilaženju.

Metherell: blago se nasmiješio, Nisam stručnjak za grčki, no prema onima koji dobro poznaju taj jezik, redoslijed riječi u starom grčkome jeziku nije se nužno određivao prema slijedu, već prema važnosti. Kako je krvi bilo daleko više nego

vode, znači da bi bilo logično da Ivan prvo spominje krv.

Priznao sam da je to moguće, ali sam to ipak zapamtio kao nešto što još moram kasnije potvrditi.

Strobel: U kakvom je u toj fazi stanju bio Isus? upitao sam.

Metherell me pogledao izravno u oči. Odgovorio je krajnje odlučno i uvjerenog.

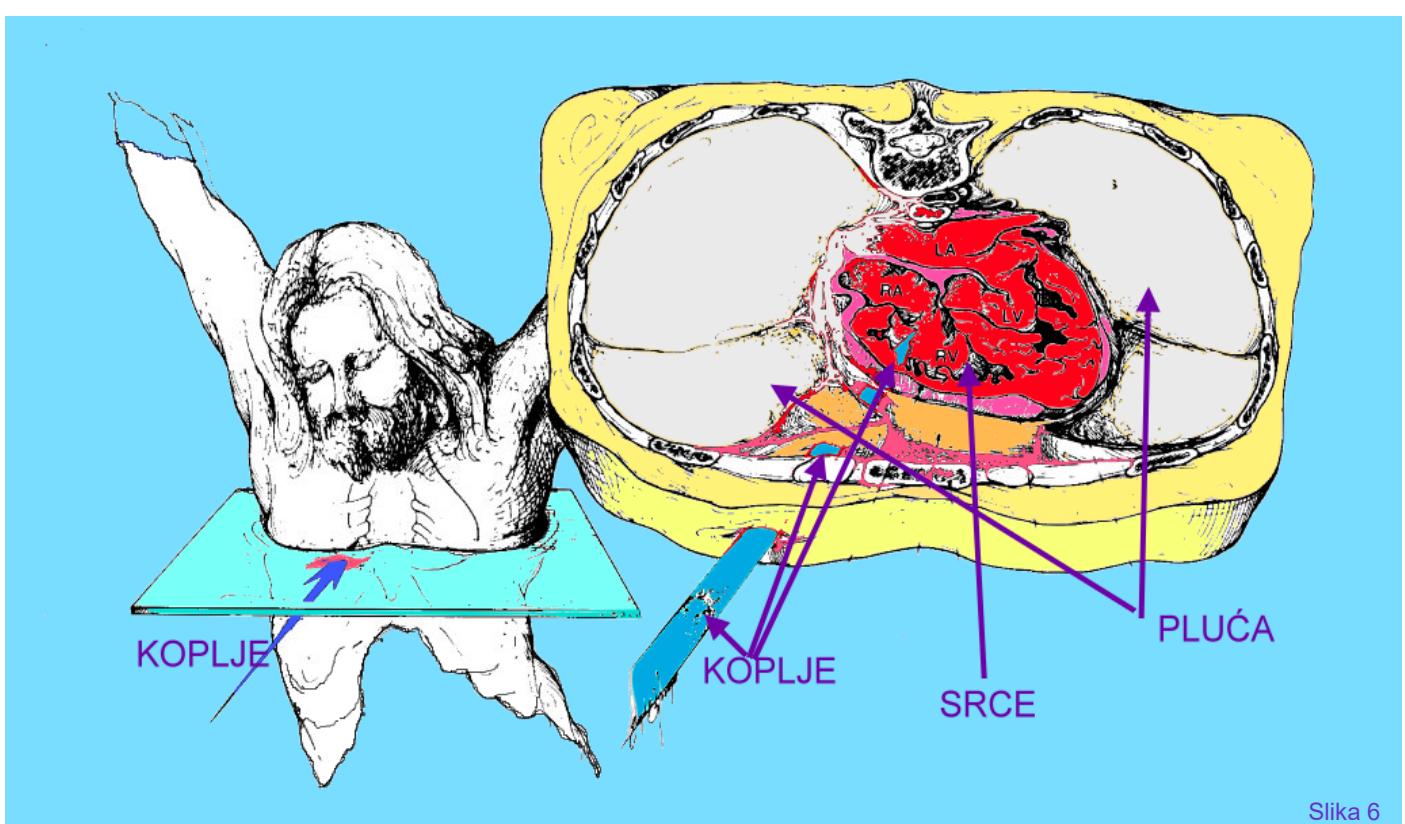
Metherell: Nema ni najmanje sumnje da je Isus bio mrtav.

Činilo se da dokazi u cijelosti potkrjepljuju tvrdnje dr. Metherella. No bilo je još pojedinosti kojima sam se htio pozabaviti - preostala je i još jedna osjetljiva točka u njegovu prikazu koja bi vrlo lako potkopala vjerodostojnost biblijskoga prikaza.

Strobel: U evanđeljima stoji da su vojnici slomili noge dvojici koju su razapeli s Isusom. Zašto?

Metherell: Ako su željeli ubrzati smrt - a s obzirom na blizinu šabata i Pashe, židovski vođe to su svakako htjeli riješiti prije zalaska Sunca - Rimljani su se vjerojatno poslužili željeznom šipkom ili kratkim rimskim kopljem i tako žrtvi slomili potkoljenice. Čovjek se tako ne bi mogao pridizati da diše, a do smrti zbog gušenja došlo bi za samo nekoliko minuta.

Dakako, u Novom zavjetu piše da Isusu nisu prebili noge jer su vojnici već zaključili da je mrtav pa su to samo potvrdili kopljem. Riječ je o još jednom ispunjenju starozavjetnog proročanstva o Mesiji: *Nijedna mu se kost neće slomiti.*

Slika 6

Ponovno sam ga prekinuo.

Strobel: Neki su pokušali baciti sumnju na prikaze u evanđeljima, napadajući priču o raspeću, rekao sam. Primjerice, u jednom davnom članku u Harvard Theological Reviewu zaključuje se kako postoji 'nevjerojatno malo dokaza da su čavlima probijali stopala osobe na križu.' Umjesto toga, stoji u članku, žrtvi su ruke i noge za križ vezivali konopcima Ne mislite li da to dovodi u pitanje vjerodostojnost novozavjetnih prikaza?

Dr. Metherell pomaknuo se tako da je sad sjedio na rubu naslonjača.

Ne, jer je arheologija utvrdila da je korištenje čavala, ili šiljaka, povijesna činjenica - iako nedvojbeno priznajem da su se ponekad koristili i konopci.

Strobel: Koji su dokazi za to?

Metherell: Godine 1968. arheolozi su u Jeruzalemu pronašli ostatke približno trideset petero Židova koji su umrli tijekom ustanka protiv rimske vlasti, negdje oko 70.

g. Jedna žrtva, po svemu sudeći, čovjek se zvao Yohanan, bila je razapeta. U njegovu stopalu pronašli su sedamnaest centimetara dugačak čavao, uz komadiće maslinova drva s križa. Riječ je o izvrsnoj arheološkoj potvrди ključne pojedinosti u opisu raspeća.

Strobel: Svaka čast, pomislio sam. No još jedna prijeporna pojedinost odnosi se na stručnost Rimljana u utvrđivanju Isusove smrti, istaknuo sam. Ti su ljudi bili vrlo primitivni kad je riječ o shvaćanju medicine, anatomije i tako dalje - kako znamo da nisu jednostavno pogriješili kad su ustvrdili da Isus više nije živ?

Metherell: Priznajem da ti vojnici nisu studirali medicinu. No sjetite se da su bili stručnjaci za ubijanje - to im je bio posao i odradivali su ga vrlo dobro. Bez imalo sumnje znali su kad je netko mrtav, a to zapravo doista nije tako strašno teško utvrditi.

Osim toga, kad bi zatočenik nekim slučajem pobegao, smaknuli bi za to odgovorne vojниke, tako da su i te kako imali motiva biti posve sigurni da su sve žrtve pri skidanju s križa doista mrtve.

Tekst:

- STROBEL, Lee, *Slučaj Isus*, Barka, Zagreb, 2006.
- Razapinjanje prema: www.frugalsites.net/ priredio V.B.

Izvori za iustracije:

- Slika 1 i 2 obrađene prema: www.frugalsites.net
- Slika 3,4, 5 i 6 obrađene prema: www.frugalsites.net priredio V.B.

Prvo čitanje: Iz 50, 4-7

Naredbe o pashalnoj večeri.

Čitanje Knjige Izlaska

Uone dane: Gospodin reče Mojsiju i Aronu u zemlji egipatskoj:

»Ovaj mjesec neka vam bude početak mjesecima; neka vam bude prvi mjesec u godini. Ovo objavite svoj zajednici izraelskoj i recite: Desetog dana ovoga mjeseca neka svatko po porodici pribavi jedno živinče. Tako, jedno na kuću. Ako je porodica premalena da ga potroši, neka se ona priključi svome susjedu, najbližoj kući, prema broju osoba. Podijelite živinče prema tome koliko koja osoba može pojesti. Živinče neka bude bez mane, od jedne godine i muško. Možete izabrati bilo janje bilo kozle. Čuvajte ga do četrnaestoga dana ovoga mjeseca. A onda neka ga sva izraelska zajednica zakolje između dva sutona. Neka uzmu krv i poškrope oba dovratnika i nadvratnik kuće u kojoj se bude blagovalo. Meso, pečeno na vatri, neka se pojede te iste noći s beskvasnim kruhom i gorkim zeljem. A ovako ga blagujte: opasanih bokova, s obućom na nogama i sa štapom u ruci. Jedite ga žurno: to je pasha Gospodnja.

Jer te će noći ja proći egipatskom zemljom i pobiti sve prvorodenice u zemlji egipatskoj, i čovjeka i životinju. Ja, Gospodin, kaznit će i sva egipatska božanstva. Krv neka bude znak na kućama u kojima vi budete. Gdje god spazim krv, prijeći će vas; tako ćete izbjegići pokolju zatornomu kad se oborim na zemlju egipatsku. Taj dan neka vam bude spomendan. Slavite ga u čast Gospodinu po trajnoj uredbi od koljena do koljena.« .

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam: Ps 116, 12-13.15-18

Čaša blagoslovna zajedništvo je krvi Kristove!

Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio?

Uzet ću čašu spasenja i zazvati ime Gospodnje.

Dragocjena je u očima Gospodnjim smrt pobožnika njegovih.

Gospodine, tvoj sam sluga, sin službenice tvoje:

ti si razriješio okove moje.

Tebi ću prinijeti žrtve zahvalne, zazvat ću ime Gospodnje.

Izvršit ću Gospodinu zavjete svoje pred svim pukom njegovim.

Drugo čitanje: 1 Kor 11, 23-26

*Kad god jedete i pijete, smrt
Gospodnju navješćujete.*

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo:
Ja od Gospodina primih što vama predahoh:
Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče:
»Ovo je tijelo moje – za vas.
Ovo činite meni na spomen.«
Tako i čašu po večeri govoreći:
»Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi.
Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.«
Doista, kad god jedete ovaj kruh
i pijete čašu,
smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Iv 13,1-15

Do kraja ih je ljubio

Čitanje svetoga Evangelija po Ivanu

Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas da prijeđe s ovoga svijeta Ocu, budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio. I za večerom je đavao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda. A Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide pa usta od večere, odloži haljine, uze ubrus i opasa se. Nalije zatim vodu u praonik i počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim je bio opasan.

Dođe tako do Šimuna Petra. A on će mu:

»Gospodine! Zar ti da meni pereš noge?«
Odgovori mu Isus:

»Što ja činim, ti sada ne znaš, ali shvatit ćeš poslije.«

Reče mu Petar:

»Nećeš mi prati nogu nikada!«

Isus mu odvrati:

»Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom.«

Nato će mu Šimun Petar:

»Gospodine, onda ne samo noge, nego i ruke i glavu!«

Kaže mu Isus:

»Tko je okupan, ne treba drugo da opere nego noge – i sav je čist! I vi ste čisti, ali ne svil!« Jer znao je tko će ga izdati. Stoga je i rekao: »Niste svi čisti.«

Kad im dakle opra noge, uze svoje haljine, opet sjede i reče im:

»Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.«

Riječ Gospodnja

Dan nježnih osjećaja

Veliki četvrtak

Posljednji dan Korizme. Istoga dana uvečer počinje Vazmeno (Uskrsno) trodnevlje.

Misa posvete ulja za slavljenje sakramenata slavi se prije podne u katedrali.

Na Veliki Četvrtak, Isus je ustanovio sakrament svetoga reda, stoga svećenici, na misi posvete ulja, obnavljaju svoja svećenička obećanja.

Misa večere Gospodnje slavi se kao spomen na Isusovu Posljednju večeru i ustanovu sakramenta euharistije.

Crkvena zvona oglase se uz pjevanje Slave i utihnu do Slave na Vazmenom (Uskrnom) bdijenju.

Nakon mise ogoljuje se oltar, a posvećene hostije, u procesiji prenose se na pokrajnji oltar.

Na posljednjoj večeri, Isus nam je ostavio dar euharistije, dar svećeništva u Crkvi, te dar pouke o važnosti bratske ljubavi očitovan njegovim pranjem nogu učenicima.

Veliki je četvrtak je dan nježnih osjećaja. Cvjetnicom dominiraju osjećaji trijumfa i razdraganosti. Veliki petak je dan tragičnih osjećaja. Velika je subota je ovijena šutnjom i tugom. Uskrs je dan pobjede, klicanja i slave. Veliki je četvrtak dan nježnih osjećaja, jer je to dan kad se iskazuje ljubav. Svaka je Isusova riječ kao tepanje, svaki njegov čin: pranje nogu, zajednička večera, oproštajni govor i molitva, sve su to izražaji njegove nježne ljubavi prema svojim učenicima i prema svima nama.

Pogledajmo izbliza neke značajke Isusove ljubavi.

Isusova ljubav nije slijepa

Kod Posljednje Večere dolazi do izražaja Isusova poniznost, dobrota i čudesna ljubav. Čudesna je ta ljubav: sve zna, a ipak sve voli. Znači da nije slijepa. Isus ne zatvara oči pred stvarnošću, da bi mogao voljeti, kao što to često činimo mi ljudi. On pokazuje znakove nježne ljubavi prema Petru za koga zna da će ga uskoro

izdati i to mu jasno daje na znanje. Pokazuje znakove nježne ljubavi prema drugim učenicima za koje zna da će se uskoro kukavički razbježati i to im jasno daje na znanje. Prijateljski, nježno razgovara i s Judom, koji sprema izdaju. Isus sve to zna, a ipak voli.

Isus sve nas voli otvorenih očiju, nježno: i onda kad smojadni, grješni i primitivni. To je najveći izvor nade i utjehe. Ništa ne možemo sakriti pred Isusom. A on nam poručuje, da ništa i ne moramo sakrivati pred njim: ne moramo bježati, sakrivati se, jer naše jedino skrovište jest njegovo Srce. Tko to shvati, spasit će se kao Petar, tko to ne shvati, propast će kao Juda.

Isusova je ljubav poetična

Događaji Velikog četvrtka puni su poezije i umjetnosti. Dvorana posljednje večere je prva katakomba. Vani je mrak, noć, unutra svjetlost. Tu se, u tišini ove katacombe, događa prva pretvorba kruha i vina u tijelo i krv Isusovu kao garancija njegove trajne ljubavi. Tu se ustanavljuje ona žrtva koje će oprati grijeh svijeta. Sutradan će Pilat pitati: »Što je istina?«, što istodobno znači pitanje: »Što je laž?«. Drugi se pitaju: »Što je grijeh?«, što uključuje i pitanje: »Što je milost?«. Odgovor stiže na Veliki četvrtak: milost je oproštenje grijeha po Isusovoj krvi. Milost je Crkva, rođena u ovoj prvoj kataombi da nastavi djelo spasenja.

U noći Velikoga četvrtka Isus ustanavljuje svoju Crkvu kao što umjetnik stvara svoje djelo. Crkva je stvorena kao poezija i kao umjetnost. U Crkvu i sakramente ne ulazi se slijedeći neki kompas, nego po šutnji, molitvi i vjeri.

Legenda kaže da je Michelangelo

govorio, kako se svaki njegov kip, već nalazi u mramoru, njegova je zadaća samo da ga oslobodi od kamena. Svaka sv. misa takvo je umjetničko djelo, u kojem se skriva Isusova stvarna žrtva. Čin i sakramentalne riječi svećenikove oslobađaju remek-djelo.

Moramo nanovo otkriti ljepotu Crkve, svete mise i sakramenata - to su poezije Božje ljubavi. U ljubavi čovjek se skriva da bude otkriven. U sakramentima se Bog skriva da bude nađen. Moramo nanovo otkriti važnost sakramenata u našem kršćanskom životu: misliti sa zahvalnošću na naše krštenje, potvrdu, živjeti radosno svaku svetu isповijed, prisustvovati sabrano svakoj svetoj misi

Mihály Szentmártoni

Vladimir Blažanović, *Pranje nogu*,
<http://www.svetiantosarajevo.com/>

Prvo čitanje: Iz 52, 13-53, 12 (Četvrti pjesma o Sluzi Gospodnjemu)

Za naše je grijeha on proboden.

Čitanje Knjige proroka Izajije

Gle, uspjet će sluga moj,
uzvisit će se, podignuti i uzdići veoma!
Kao što se mnogi nad njim užasnuše
– tako mu je lice neljudski bilo
iznakaženo
te obličjem više nije naličio na čovjeka –
tako će on mnoge zadiriti narode
i kraljevi će pred njim stisnuti usta
videć ono o čemu im nitko nije govorio,
shvaćajući ono o čemu nikad čuli nisu:

»Tko da povjeruje u ono što čusmo,
kome li se otkri ruka Gospodnja?«

Izrastao je pred njim poput izdanka,
poput korijena iz zemlje osušene.
Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja
da bismo se u nj zagledali,
ni izgleda da bi nam se svudio.
Prezren bijaše, od ljudi odbačen,
čovjek boli, vičan patnjama,
od kog svatko lice otklanja,
prezren bijaše, obescijenjen.

On slabosti naše ponije,
naše boli uze na se,
a mi ga držasmo udarenim,
od Boga pogodenim, poniženim.
Za naše je grijeha on proboden,
za opačine naše satrt.
Na njega pade kazna radi našeg mira,
njegovom se modricom izliječismo.

Poput stada svi smo mi lutali,
svatko je svojim okrenuo putem.
A Gospodin je svalio na nj
bezakonje nas sviju.

Zlostavlju ga, a on se pokori
i usta svojih ne otvori.
Ko janje na klanje odvedoše ga,
ko ovca, nijema pred onima što strigu,
usta svojih ne otvori.
Iz pritvora je i sa suda otet;
tko se brine za njegovu sudbinu?
Da, iz zemlje je živih uklonjen,
za grijeha naroda svog na smrt izbijen.
Ukop mu dadoše među zločincima,
a grob mu bī s bogatima,
premda ne počini nepravde
nit mu usta laži izustiše.

Al Gospodinu se svidje
pritisnuti ga bolima.
Žrtvuje li život svoj ko naknadnicu,
vidjet će potomstvo, produžiti sebi dane
i Gospodnja će se volja po njemu
ispuniti.
Zbog patnja duše svoje vidjet će svjetlost
i nasititi se spoznajom njezinom.

Sluga moj pravedni opravdat će mnoge
i krivicu njihovu na sebe uzeti.
Zato ču mu mnoštvo dati u baštinu
i s mogućnicima plijen će dijeliti
jer sām se predao na smrt
i među zlikovce bio ubrojen,
a on grijeha mnogih ponese na sebi
i zauze se za zločince.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam: Ps 31, 2.6.12-13.15-17.25

**Oče, u ruke tvoje
predajem duh svoj!**

Tebi se, Gospodine, utječem,
o da se ne postidim nikada:
u svojoj me pravdi izbavi!
U tvoje ruke predajem duh svoj:
otkupi me, Gospodine, Bože vjerni.

Dušmanima svojim ruglo postadoh,
susjedima podsmijeh, a znancima
strašilo;
koji me vide vani, bježe od mene.
Nestalo me ko mrtvaca iz sjećanja ljudi,
postadoh ko razbijena posuda.

A ja se, Gospodine, u tebe uzdam;
govorim: Ti si Bog moj!
U tvojoj je ruci sudbina moja:
istrgni me iz ruke dušmana
i onih koji me progone!

Rasvjetli lice nad slugom svojim,
po svojoj me dobroti spasi.
Budite hrabri i jaka srca,
svi koji se u Gospodina uzdate!

Drugo čitanje: Heb 4, 14-16; 5,7-9

*Naviknu slušati, te svima koji ga
slušaju posta začetnik spasenja.*

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo:

Imamo velikoga Velikog svećenika koji prodrije kroz nebesa – Isusa, Sina Božjega – čvrsto se držimo vjere. Ta nemamo takva velikog svećenika koji ne bi mogao biti supatnik u našim slabostima, nego poput nas iskušavana svime, osim grijehom.

Pristupajmo dakle smjelo prijestolju milosti da primimo milosrđe i milost nađemo za pomoć u pravi čas!

Ta Krist je u dane svoga zemaljskog života sa silnim vapajem i suzama prikazivao molitve i prošnje Onomu koji ga je mogao spasiti od smrti. I bī uslišan zbog svoje predanosti: premda je Sin, iz onoga što prepati, naviknu slušati i, postigavši savršenstvo, posta svima koji ga slušaju začetnik vječnoga spasenja.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Iv 13,1-15

Čitanje svetoga Evangelja po Ivanu

Muka Gospodina našega Isusa Krista

Uono vrijeme:

Iziđe Isus sa svojim učenicima na drugu stranu potoka Cedrona. Ondje bijaše vrt u koji uđe Isus i njegovi učenici. A poznavашo to mjesto i Juda, njegov izdajica, jer se Isus tu često sastajao sa svojim učenicima. Juda onda uze četu i od svećeničkih glavara i farizeja sluge te dođe onamo sa zubljama, svjetiljkama i oružjem. Znajući sve što će s njim biti, istupi Isus naprijed te ih upita:

- Koga tražite?

Odgovore mu:

- Isusa Nazarećanina.

Reče im Isus:

- Ja sam!

A stajaše s njima i Juda, njegov izdajica. Kad im dakle reče:

- Ja sam! – oni ustuknuše i popadaše na zemlju.

Ponovno ih tada upita:

- Koga tražite?

Oni odgovore:

- Isusa Nazarećanina.

Isus odvrati:

- Rekoh vam da sam ja. Ako dakle mene tražite, pustite ove da odu – da se ispunji riječ koju reče:

- Ne izgubih nijednoga od onih koje si mi dao.

A Šimun Petar isuče mač koji je imao uza se pa udari slugu velikoga svećenika i odsijeće mu desno uho. Sluga se zvao Malho. Nato Isus reče Petru:

- Djeni mač u korice! Čašu koju mi dade Otac zar da ne pijem?

Tada četa, zapovjednik i židovski sluge uhvatiše Isusa te ga svezaše. Odvedoše ga najprije Ani jer on bijaše tast Kajfe, velikoga svećenika one godine. Kajfa pak ono svjetova Židove:

- Bolje da jedan čovjek umre za narod.

Za Isusom su išli Šimun Petar i drugi učenik. Taj učenik bijaše poznat s velikim svećenikom pa s Isusom uđe u dvorište velikoga svećenika. Petar osta vani kod vrata. Tada taj drugi učenik, znanac velikoga svećenika, iziđe i reče vratarici te uvede Petra. Nato će sluškinja, vratarica, Petru:

- Da nisi i ti od učenika toga čovjeka?

On odvrati:

- Nisam!

A stajahu onđe sluge i stražari, raspirivahu žeravicu jer bijaše studeno i grijahu se. S njima je stajao i Petar i grijao se.

Veliki svećenik zapita Isusa o njegovim učenicima i o njegovu nauku. Odgovori mu Isus:

- Ja sam javno govorio svijetu. Uvijek sam naučavao u sinagogi i u Hramu gdje se skupljaju svi Židovi. Ništa nisam u tajnosti govorio. Zašto mene pitaš? Pitaj one koji su slušali što sam im govorio. Oni eto znaju što sam govorio.

Na te njegove riječi jedan od nazočnih slugu pljusne Isusa govoreći:

- Tako li odgovaraš velikom svećeniku?

Odgovori mu Isus:

- Ako sam krivo rekao, dokaži da je krivo! Ako li pravo, zašto me udaraš?

Ana ga zatim posla svezana Kajfi, velikom svećeniku.

Vladimir Blažanović, *Ecce homo*,
<http://www.spasionskabastina.hr>

Šimun Petar stajao je ondje i grijao se.

Rekoše mu:

- Da nisi i ti od njegovih učenika?

On zanijeka:

- Nisam!

Nato će jedan od slugu velikog svećenika, rođak onoga komu je Petar bio odsjekao uho:

- Nisam li te ja video u vrtu s njime?

I Petar opet zanijeka, a pijetao odmah zapjeva.

Nato odvedoše Isusa od Kajfe u dvor upraviteljev. Bilo je rano jutro. I oni ne uđoše da se ne okaljaju, već da mognu blagovati pashu. Pilat tada iziđe pred njih i upita:

- Kakvu tužbu iznosite protiv ovog čovjeka?

Odgovore mu:

- Kad on ne bi bio zločinac, ne bismo ga predali tebi.

Reče im nato Pilat:

- Uzmite ga vi i sudite mu po svom zakonu.

Odgovoriše mu Židovi:

- Nama nije dopušteno nikoga pogubiti – da se ispuni riječ Isusova kojom je označio

kakvom mu je smrću umrijeti.

Nato Pilat uđe opet u dvor, pozove Isusa i upita ga:

- Ti li si židovski kralj?

Isus odgovori:

- Govoriš li ti to sam od sebe ili ti to drugi rekoše o meni?

Pilat odvrati:

- Zar sam ja Židov? Tvoj narod i glavari svećenički predadoše te meni. Što si učinio?

Odgovori Isus:

- Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta. Kad bi moje kraljevstvo bilo od ovoga svijeta, moje bi se sluge borile da ne budem predan Židovima. Ali kraljevstvo moje nije odavde.

Nato mu reče Pilat:

- Ti si dakle kralj?

Isus odgovori:

- Ti kažeš: ja sam kralj. Ja sam se zato radio došao na svijet da svjedočim za istinu. Tko je god od istine, sluša moj glas.

Reče mu Pilat:

- Što je istina?

Rekavši to, opet iziđe pred Židove i reče im:

- Ja ne nalazim na njemu nikakve krivice. A u vas je običaj da vam o Pashi nekoga pustum. Hoćete li dakle da vam pustum kralja židovskoga?

Povikaše nato opet:

- Ne toga, nego Barabu!
A Baraba bijaše razbojnik.

Tada Pilat uze i izbičeva Isusa. A vojnici spletoše vijenac od trnja staviše mu ga na glavu; i zaogrnuše ga grimiznim plaštem. I prilazili su mu i govorili:

- Zdravo, kralju židovski!

I pljuskali su ga. A Pilat ponovno iziđe i reče im:

- Evo vam ga izvodom da znate: ne nalazim na njemu nikakve krivice. Izide tada Isus s trnovim vijencem, u grimiznom plaštu. A Pilat im kaže:

- Evo čovjeka!

I kad ga ugledaše glavari svećenički i služe, povikaše:

- Raspni, raspni!

Kaže im Pilat:

- Uzmite ga vi i raspnite jer ja ne nalazim na njemu krivice.

Odgovoriše mu Židovi:

- Mi imamo Zakon i po Zakonu on mora umrijeti jer se pravio Sinom Božjim.

Kad je Pilat čuo te riječi, još se više prestraši pa ponovno uđe u dvor i kaže Isusu:

- Odakle si ti?

No Isus mu ne dade odgovora. Tada mu Pilat reče:

- Zar meni ne odgovaraš? Ne znaš li da imam vlast da te pustum i da imam vlast da te razapnem?

Odgovori mu Isus:

- Ne bi imao nada mnom nikakve vlasti da ti nije dano odozgor. Zbog toga ima

veći grijeh onaj koji me predao tebi.

Od tada ga je Pilat nastojao pustiti. No Židovi vikahu:

- Ako ovoga pustiš, nisi prijatelj caru. Tko se god pravi kraljem, protivi se caru.

Čuvši te riječi, Pilat izvede Isusa i posadi na sudačku stolicu na mjestu koje se zove Litostrotos – Pločnik, hebrejski Gabata – a bijaše upravo priprava za Pashu, oko šeste ure – i kaže Židovima:

- Evo kralja vašega!

Oni na to povikaše:

- Ukloni! Ukloni! Raspni ga!

Kaže im Pilat:

- Zar kralja vašega da razapnem?

Odgovoriše glavari svećenički:

- Mi nemamo kralja osim cara!

Tada im ga preda da se razapne. Uzeše dakle Isusa. I noseći svoj križ, izide on na mjesto zvano Lubansko, hebrejski Golgota. Ondje ga razapeše, a s njim i drugu dvojicu, s jedne i druge strane, a Isusa u sredini. A napisa Pilat i natpis te ga postavi na križ. Bilo je napisano:

- Isus Nazarećanin, kralj židovski. Taj su natpis čitali mnogi Židovi jer mjesto gdje je Isus bio raspet bijaše blizu grada, a bilo je napisano hebrejski, latinski i grčki. Nato glavari svećenički rekoše Pilatu:

- Nemoj pisati: 'Kralj židovski', nego da je on rekao: 'Kralj sam židovski.' Pilat odgovori: - Što napisah, napisah!

Vojnici pak, pošto razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i razdijeliše ih na četiri dijela – svakom vojniku po dio. A uzeše i donju haljinu, koja bijaše nešivena, otkana u komadu odozgor dodolje. Rekoše zato među sobom:

- Ne derimo je, nego bacimo za nju

Edvard Munch, *Golgota*, <http://www.svetiantosarajevo.com>

kocku pa komu dopadne – da se ispuni Pismo koje veli:

- Razdijeliše među se haljine moje, za odjeću moju baciše kocku.

I vojnici učiniše tako.

Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci:

- Ženo! Evo ti sina!

Zatim reče učeniku:

- Evo ti majke! I od toga časa uze je učenik k sebi.

Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče:

- Žedan sam.

A ondje je stajala posuda puna octa. I natakoše na izopovu trsku spužvu natopljenu octom pa je primakoše njegovim ustima. Čim Isus uze ocat, reče:

- Dovršeno je! I prignuvši glavu, preda duh.

Kako bijaše Priprava, da ne bi tijela ostala na križu subotom, jer velik je dan bio one subote, Židovi zamoliše Pilata da se raspetima prebiju golijeni i da se skinu. Dođoše dakle vojnici i prebiše golijeni prvomu i drugomu koji su s Isusom bili

raspeti. Kada dođoše do Isusa i vidješe da je već umro, ne prebiše mu golijeni, nego mu jedan od vojnika kopljem probode bok i odmah poteče krv i voda. Onaj koji je video svjedoči i istinito je svjedočanstvo njegovo. On zna da govori istinu da i vi vjerujete jer se to dogodilo da se ispuni Pismo:

- Nijedna mu se kost neće slomiti.

I drugo opet Pismo veli:

- Gledat će onoga koga su proboli.

Nakon toga Josip iz Arimateje, koji je – kriomice, u strahu od Židova – bio učenik Isusov, zamoli Pilata da smije skinuti tijelo Isusovo. I dopusti mu Pilat. Josip dakle ode i skine Isusovo tijelo. A dođe i Nikodem – koji je ono prije bio došao Isusu noću – i donese sa sobom oko sto libara smjese smirne i aloja. Uzmu dakle tijelo Isusovo i poviju ga u povoje s miomirisima, kako je u Židova običaj za ukop.

A na mjestu gdje je Isus bio raspet bijaše vrt i u vrtu nov grob u koji još nitko ne bijaše položen. Ondje dakle zbog židovske Priprave, jer grob bijaše blizu, polože Isusa.

Riječ Gospodnja.

Pred otajstvom križa

Veliki petak

Na Veliki petak spominjemo se Isusove muke i smrti.

Slavljenje obreda Velikog petka počinje u IV. st. u Jeruzalemu u novosagrađenoj bazilici Groba Isusova.

Na Veliki petak, u crkvi se ne slavi misa. Slavlje se sastoji od Službe riječi sa svečanim navještajem Muke po Ivanu i molitvom vjernika. Slijedi klanjanje križu i ljubljenje križa uz pjevanje tužaljki (Puče moj...). Klanjanje potječe iz VII. st. iz Jeruzalema.

Obredi završavaju pričešću hostijama posvećenim na misi na Veliki četvrtak. Nakon pričesti Sveti otajstvo se iznosi iz crkve kao znak žalosti. Taj dan je zapovijedani post i nemrs

Jedan od znakova mistične duhovnosti jest sposobnost da se patnja ugradi u vlastiti život. Riječ je o mističnoj težnji da se sjedinimo s Isusom patnikom, po riječima svetog Pavla da »nadopunimo vlastitim patnjama Isusove.«

Teološki ova se težnja može ovako razraditi. Kršćanstvo nije religija praznog križa. Na križu je uvijek netko: ili Isus ili netko od nas po redu. Isusova prisutnost na križu jest ono što je preobrazila ovaj simbol sramote u sredstvo našeg otkupljenja. Križ stoga ne može nikad ostati prazan. Kršćanstvo je religija praznog groba. Isus je umro i uskrsnuo kako bismo i mi mogli sudjelovati ne samo u njegovu križu nego i u njegovu uskrsnuću.

Križ je ne samo središnji simbol nego i centralni događaj kršćanstva. Po križu smo spašeni, po križu je Bog pokazao koliko nas ljubi. Ali Kristov je križ i najutješnija poruka za naš mali, patnjama zasićen, ljudski život. Jer znamo, da ni jedna patnja nije uzaludna, ako je povezana s patnjom Isusovom - ako s njim patimo i umiremo, s njim ćemo i uskrsnuti. Nema života bez križa i trpljenja. Pitanje je samo, kako nosimo svoj križ?

Tri križa na kalvariji

Na Kalvariji stoje tri križa. Navikli smo ozbiljno shvaćati samo onaj u sredini, Kristov križ. Druga dva za nas ne znače mnogo, kao da su slučajno tamo postavljena. A ipak, ta tri križa idu zajedno. Oni predviđaju cijelo čovječanstvo s njegovom glavom i Otkupiteljem.

Neotkupljeni križ

Umjetnici slikaju razbojnika s lijeve strane redovito tamnim bojama. On ne traži vezu s križem u sredini. Ponaša se kao neprijatelj Isusov. Za njega je njegov križ stoga bez smisla. Samo bi fizičko silaženje s križa bio bijeg iz te paklene situacije. Ali njega nema. - To je neotkupljeni križ. A tako blizu Isusu! Možemo slobodno pitati koliko neotkupljenih križeva ima u našem životu? To su sve one patnje i situacije kad se bunimo protiv Boga, kad prokljinjemo sudbinu.

Otkupljeni križ

Desnog razbojnika slikaju svjetlim bojama. Crte su njegova lica smirene. On je uvjeren da s pravom visi na križu. I priznaje da je Isus nedužan. To je razlika između njega i lijevog razbojnika. On traži vezu s Isusom. Pred tim križem moramo zastati, jer bi morao postati i naš način gledanja na patnju: uvijek tražiti vezu s Isusom.

Kristov križ

Usredini između razbojnika jest Krist. Utješna je misao da Krist nije raspet daleko ni od koga. Ili obratno, gdje god ima trpljenja i patnje, kad god osjećamo da smo razapeti na križ, tu negdje mora biti i Krist.

No, smisao križa otkriva tek uskrsnuće. Mjesto potpune nemoći postade mjestom Božje svemoći.

Stoga pogled na križ, jer mi to uvijek činimo već po uskrsnuću, izvor je nade i utjehe, budući da nam poručuje kako dobro pobjeđuje nad zlom, milost nad grijehom.

Uvijek iznova pridružuju se ljudi tim križevima. Broj slijeva i zdesna raste u beskraj sve do kraja vremena. Tad će ostati samo onaj križ u sredini kao znak Sina čovječjega, koji će rasvijetliti i prekriti nebeski svod od jednog kraja svemira do drugog i pozvati sve one koji su vjerovali u njegovo ime da uđu u radost Očevu. No, dok smo u ovom životu, križ i trpljenje često ostaju neshvatljivi za nas. Ovu sveopću tjeskobu pred patnjom snažnim je riječima izrekao katolički mislilac Romano Guardini: »Kad se s onu stranu groba nađem na Božjem Sudu, ne ću dopustiti da Andeo Smrti bude onaj koji samo pita, a ja opet onaj koji samo odgovara. I ja ću ondje pitati njega! Pitat ću ga ono na što mi ni jedna knjiga - pa ni sama Biblija nije dala odgovora; ono, čega nijedna dogma ni cjelokupno crkveno učiteljstvo tijekom stoljeća nije protumačilo; ono, što nikoja filozofija nije uspjela riješiti - a najmanje moja vlastita. Da, pitat ću: zašto čovjek do Spasa dolazi preko bolnih stranputica patnje? Zašto nam je život zagorčen izobiljem zabluda i nasilja? Zašto toliki nedužni bolno stradaju pod udarom Zla? ...Nadam se da ću ondje konačno čuti odgovor!«.

Mihály Szentmártoni

Prvo čitanje: Rim 6, 3-11

Krist, pošto uskrsnu od mrtvih, više ne umire.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Rimljanima

Velika subota

Drugi dan Vazmenog trodnevlja, dan Isusova počinka u grobu.

Na Veliku subotu nema liturgijskog slavlja do vazmenog bdijenja.

Obredi vazmenog bdijenja počinje blagoslovom vatre ispred crkve.

Slijedi

- pozdrav uskrsnoj svijeći koja predstavlja Krista, upaljenoj plamenom s uskrsne vatre;
- Služba riječi gdje je sažeta sva povijest spasenja;
- blagoslov krsnog zdenca;
- Euharistijska služba proslave uskrsnuća Gospodnjega.

Kršćani slave Uskrs kao središnji događaj povijesti spasenja. Istodobno ga smatraju navještajem vlastitoga uskrsnuća.

To uskrsnuće očekuje sve one koji se sjedine s Kristom, postanu dionici njegovog života po krštenju.

Braćo:

Koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo dakle zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bî uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života.

Ako smo doista s njime srasli po sličnosti smrti njegovoj, očito ćemo srasti i po sličnosti njegovu uskrsnuću. Ovo znamo: naš je stari čovjek zajedno s njim raspet da onemoća ovo grešno tijelo te više ne robujemo grijehu. Ta tko umre, opravdan je od grijeha.

Pa ako umrijesmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime. Znamo doista: Krist uskrišen od mrtvih više ne umire, smrt njime više ne gospoduje. Što umrije, umrije grijehu jednom zauvijek; a što živi, živi Bogu. Tako i vi: smatrajte sebe mrtvima grijehu, a živima Bogu u Kristu Isusu!

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 118, 1-2.16ab-17.22-23

Aleluja! Aleluja! Aleluja!

Zahvalujte Gospodinu jer je dobar,
jer je vječna ljubav njegova!

Neka rekne dom Izraelov:

»Vječna je ljubav njegova!«

Gospodnja se uzdignu desnica,
Gospodnja se proslavi desnica!
Ne, umrijeti neću, nego živjeti
i kazivati djela Gospodnja.

Kamen koji odbaciše graditelji
postade kamen zaglavni.
Gospodnje je to djelo:
kakvo čudo u očima našim!

Evangelje: Mt 28,1-10

Uskršnu i ide pred vama u Galileju.

Čitanje svetoga Evangelija po Ivanu

Po suboti, u osvit prvoga dana u tjednu, dođe Marija Magdalena i druga Marija pogledati grob. I gledaju, nastade žestok potres jer anđeo Gospodnji siđe s neba, pristupi, otkotrlja kamen i sjede na nj. Lice mu bijaše kao munja, a odjeća bijela kao snijeg. Od straha pred njim zadrhtaše stražari i obamriješe.

A anđeo progovori ženama: »Vi se ne bojte! Ta znam: Isusa Raspetoga tražite! Nije ovdje! Uskršnu kako reče. Hajde, vidite mjesto gdje je ležao pa podite žurno i javite njegovim učenicima da uskršnu od mrtvih. I evo, ide pred vama u Galileju. Ondje ćete ga vidjeti. Evo, rekoh vam.«

One otidoše žurno s groba te sa strahom i velikom radošću otrčaše javiti njegovim učenicima. Kad eto im Isusa u susret! Reče im: »Zdravo!« One polete k njemu, obujme mu noge i ničice mu se poklone. Tada im Isus reče: »Ne bojte se! Idite, javite mojoj braći da pođu u Galileju! Ondje će me vidjeti!«

Riječ Gospodnja

Prvo čitanje: Dj 10, 34a.37-43

S njime smo zajedno jeli i pili pošto uskrsnu od mrtvih.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Prozbri Petar i reče: »Vi znate što se događalo po svoj Judeji, počevši od Galileje, nakon krštenja koje je propovijedao Ivan: kako Isusa iz Nazareta Bog pomaza Duhom Svetim i snagom, njega koji je, jer Bog bijaše s njime, prošao zemljom čineći dobro i ozdravljujući sve kojima bijaše ovladao đavao. Mi smo svjedoci svega što on učini u zemlji judejskoj i Jeruzalemu. I njega smakoše, objesivši ga na drvo! Bog ga uskrisi treći dan i dade mu da se očituje – ne svemu narodu, nego svjedocima od Boga predodređenima – nama koji smo s njime zajedno jeli i pili pošto uskrsnu od mrtvih. On nam i naloži propovijedati narodu i svjedočiti: Ovo je onaj kojega Bog postavi sucem živih i mrtvih! Za nj svjedoče svi proroci: da tko god u nj vjeruje, po imenu njegovu prima oproštenje grijeha.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam: Ps 118,1-2. 16-17. 22-23

Ovo je dan što ga učini Gospodin, kličimo i radujmo se njemu.

Zahvalujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!
Neka rekne dom Izraelov:
»Vječna je ljubav njegova!«

Gospodnja se uzdignu desnica,
Gospodnja se proslavi desnica!
Ne, umrijeti neću, nego živjeti
i kazivati djela Gospodnja.

Kamen koji odbaciše graditelji
postade kamen zaglavni
Gospodnje je to djelo:
kakvo čudo u očima našim!

Drugo čitanje: Kol 3, 1-4 ili 1Kor 5, 6b-8

Tražite što je gore, gdje Krist sjedi.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Kološanima

Braćo:

Ako ste suuskrsli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite, ne za zemaljskim! Ta umrijeste i život je vaš skriven s Kristom u Bogu! Kad se pojavi Krist, život vaš, tada cete se i vi s njime pojaviti u slavi.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Iv 20, 1-9

Trebalo je da Isus ustane od mrtvih.

Čitanje svetoga Evangelija po Ivanu

Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka, dođe Marija Magdalena na grob i opazi da je kamen s groba dignut. Otrči stoga i dođe k Šimunu Petru i drugom učeniku, kojega je Isus ljubio, pa im reče: »Uzeše Gospodina iz groba i ne znamo gdje ga staviše.«

Uputiše se onda Petar i onaj drugi učenik i dodoše na grob. Trčahu obojica zajedno, ali onaj drugi učenik prestignu Petra i stiže prvi na grob. Sagne se i opazi povoje gdje leže, ali ne uđe. Uto dođe i Šimun Petar koji je išao za njim i uđe u grob. Ugleda povoje gdje leže i ubrus koji bijaše na glavi Isusovoj, ali nije bio uz povoje, nego napose svijen na jednome mjestu.

Tada uđe i onaj drugi učenik koji prvi stiže na grob i vidje i povjerova. Jer oni još ne upoznaše Pisma da Isus treba da ustane od mrtvih.

Riječ Gospodnja

Tajna uskrsnuća

Uskrs - Vazam

Uskrs ili Vazam (lat. *Dominica in Resurrectione Domini: Nedjelja uskrsnuća Gospodinova*), najveća je i najstarija Gospodnja svetkovina.

U najranijem razdoblju kršćanstva slavio se svake nedjelje.

Od drugog stoljeća slavi se jednom godišnje.

Uskrs je pomicna svetkovina.

Slavi se u nedjelju poslije prvog punog mjeseca nakon proljetne ravnodnevnice.

Najraniji nadnevak Uskrsa je 21. ožujka, a najkasniji 25. travnja.

Na Uskrs se slavi spomen Kristova uskrsnuća, njegove pobjede nad smrću i nad grijehom.

Podrijetlo mu je u židovskom blagdanu Pashe. Zato su u uskrsnoj liturgiji prisutni mnogi biblijski tekstovi koji pod sjećaju na izlazak Izraelaca iz egipatskog sužanjstva i prelazak preko Crvenog mora.

Stojimo pred Tajnom Uskrsnuća. Obucimo svoju dušu u svečanu haljinu, pustimo da se u našoj duši razliju osjećaji radosti i ushićenja. Molimo za milost da mognemo sve dublje ući u ovu tajnu naše vjere.

Značenje uskrsnuća

Rado ponavljamo da je Isusovo uskrsnuće središnji događaj kršćanstva, najveća novost povijesti, temelj i smisao našeg duhovnog života. No, kad je riječ o tome da počnemo živjeti uskrsnuće, da ga ugradimo u svoju svagdanju duhovnost, onda nekako postajemo nesigurni. Možda razlog za ovu nelagodnost treba tražiti u tome što nemamo zapravo jasan pojam o samom značenju Isusova uskrsnuća.

Uskrsnuo od mrtvih

Sobzirom na Isusovo uskrsnuće postoji određena nejasnoća, osobito što se tiče značenja riječi: »uskrsnuo od mrtvih.« Ovaj izričaj ima dva značenja koja se, doduše, ne isključuju međusobno, ali nisu ni istovjetna, nego označuju dvije različite situacije.

Marko Ivan Rupnik, *Uskrsnuće*, <http://www.impegnoedutativi.it/>

Zemaljsko značenje uskrsnuća

Kad čujemo riječ »uskrsnuo«, kao prva misao dolazi nam na pamet »zemaljsko« značenje riječi »uskrsnuo od mrtvih.« Prema tom shvaćanju, uskrsnuće bi značilo povratak u onaj isti život što ga je čovjek prije imao, a sad ga je izgubio po smrti. Uskrsnuti bi značilo povratak na ranije, kao kad se netko nakon određenog vremena izbivanja vraća kući i radosno nalazi sve onako kao što je napustio pri odlasku.

U ovom, zemaljskom smislu uskrsnuće onda znači nanovo pokretanje hod vremena, kao što čovjek navije sat koji je stao. To je čudesan povratak: čovjek učini korak natrag u život, isti korak koji je ranije učinio prešavši prag smrti, samo sada u obrnutom smjeru. Čovjek se ponovno nađe u životu, nalazi iste stvari koje je napustio. Tako se dogodilo Lazaru kojega je Isus pozvao natrag u život: on time nije postao besmrтан, nego se morao još jednom suočiti sa smrću.

Ovakvo shvaćanje uskrsnuća pomalo nalikuje na buđenje iz začaranoga sna, kako nam pripovijedaju priče. Lijepa princeza spava dubokim snom i nakon stotinu godina bude probuđena poljupcem svojeg princa.

No, time se ne rješava nijedan problem ni života, ni smisla, ni smrti. Razum se buni protiv takvoga shvaćanja uskrsnuća.

Ni jedan razuman čovjek vjerojatnije bi htio opet natrag u vlastitu prošlost, u život što ga upravo ima ili ga je imao. Naša naravna težnja uvijek je prema naprijed, prema višemu, prema boljem. Nebesko značenje uskrsnuća Izraz »uskrsnuo od mrtvih« ima i svoje, da tako kažemo, »nebesko« značenje. Isusu nije stalo do toga da učini korak unatrag, nego je, prekoračivši prag smrti, napravio jedan korak unaprijed. On je zakoraknuo u vječnost, s onu stranu vremena i smrti. Isus nije ostao stanovati u ovoj kući vremena i smrti, nego je njegov stan sada vječnost. Njegovo uskrsnuće nije povratak, nego čudesan proboj naprijed, u nešto sasvim novo. On nije došao natrag u okove zemaljskog života, nego je prošao kroz vrata koja su nam bila dotad zatvorena. Otišao je u nebo, u slobodu, u vječnost.

Ovo radosno i pobjedonosno uskrsnuće Isusovo mijenja za nas definitivno smisao života i smrti, našeg života i naše smrti. Isus je svojim uskrsnućem otvorio vrata, stvorio most, srušio zid koji nas je dijelio od budućnosti, od vječnog života. Stoga grobovi nisu više zauvijek zatvoreni kao oni od faraona, nego se čelični oklop slijepo sudbine razbio na komadiće, a opkoljuje nas i štiti Božja nježna ljubav.

Mihály Szentmártoni

Tko je za mene Isus Krist

Dadeset stoljeća dođe i prođe, a Isus ostade središnja osoba za veliki dio ljudskog roda.

Sve vojske što marširaše, sve mornarice što ikad ploviše, svi kraljevi i ostali vlastodršci što ikad vladaše, svi parlamenti što ikad zasjedaše, svi trustovi ljudskih mozgova što ikad mozgaše skupljeni u akademijama, nisu 'pogodili u sridu' niti dotaknuli život čovjekov na zemlji tako snažno kao što to učini ovaj jedini čovjek - Isus iz Nazareta.

Već dvije tisuće godina Isus iz Nazareta začuđuje i privlači čovjeka i narode.

Cijela je povijest obilježena njegovim imenom.

U njegovoj sudbini svaka se ljudska sudbina može prepoznati.

Njegov život je sudbinski povezan sa svakim smrtnikom koji je prošao ovom zemljom.

I svaki se naraštaj ponovno pita:

«Tko je za mene Isus iz Nazareta?»

I meni i tebi je postavljeno pitanje koje ne možemo mimoći ako želimo biti odgovorni prema svom životu i svojoj sudbini:

Tko je za mene Isus iz Nazareta?

NAŠI POKOJNI

PAŠK GOJANI,

PU zagrebačka, 14. travnja 1994.

MARKO PAPAK,

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 14. travnja 1995.

MARIO VUČKOVIĆ,

PU zagrebačka, 15.travnja 1994.

LUKA ŽIVKOVIĆ,

PU zagrebačka, 17.travnja 1992.

MATIJA KLAIC,

PU brodsko - posavska, Slavonski Šamac, 19. travnja 1992.

POČIVALI U MIRU!

**USKRSNU ISUS DOISTA.
ALELUJA**

**VAMA, VAŠOJ OBITELJI I
SVIMA KOJE VOLITE,
SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS!**